

Évközi számvetés

Írta: Papdi József

hogy javultak Csongrád megyében a vendégfogadás feltételei.

A számok beszédesek, a többi között ezt jelzik a beruházás adatai is. Várhatóan nagyobb összeget fordítottunk beruházásra, mint amennyit terveztünk. Az építésre fordított összeg azonban kisebb, mint az előző esztendőben volt. Aránya alig haladja meg a 34 százalékot. Azok a beruházások, amelyek az energiatakarékosságot, az exportárualap bővítését, illetve az importtermékek kiváltó rekonstrukciókat voltak hivatottak megvalósítani, többnyire ütemesen valósultak meg.

A gondokat lehet természetesen objektív okokra hivatkozva magyarázni, például a munkaerőhiánnyal, kooperációs nehézségekkel, a kapacitások elégtelenségével, s talán még inkább az anyagi érdekltség gyengeségével. A legtöbb helyen az anyag- és alkatrészhiányra panaszkodnak. Az év elején még kedvezőnek tartották az ellátást. Később azonban mind nagyobb gondot jelentett az iparban az anyag- és alkatrészellátás biztosítása. Főként a tőkésimportanyag-biztosítási nehézségek és korlátozások átmeneti termelési zavarokat is okoztak a Metripond Mérleggyárban a Kontaktában.

A mezőgazdaságban sem enyhültek az alkatrészellátás feszültségei sőt a tartalékok kimerülésével fokozódtak. A háttér- ipari termelés fejlesztésére hozott intézkedéseknek ez évben jelentősebb hatása még nem várható. A gondokat, a helyi intézkedések, például a tartalékalkatrész-készletek közös hasznosítása, az anyagbeszerzés' összehangolása, a gyártás megszervezése stb., csak részben enyhítették.

Az építőiparban a betonacél és főként festékek, padlószőnyeg, import szigetelőanyagok hiánya okozott gondot. A lakosság építési és felújítási munkálatait nehezítette, hogy nem volt elegendő mennyiségű kisméretű téglá. Ugyancsak alkatrészhiány okozott gondot a közlekedési vállalatoknál. Az autóbuszjavítás miatti állásidő kétszeresére, a tehergépkocsiké 80 százalékkal nőtt.

Az első félévi gazdasági munkánk tapasztalatait elemezzük, úgy tekintünk vissza, hogy a pénzügyi gazdálkodás értékelése közben figyelmünket a ma és a holnap feladataira összpontosítottuk. Igen nagy erőfeszítéseket kell tenni, mert a pénzügyi gazdálkodás az indokolt központi intézkedések hatására nehezebbé vált. Több gazdasági esemény jelentkezett az első félévben is átmeneti fizetéképtelensége.

A gazdasági életben év közben a mérlegelő, felmérő munka időszaka az esztendő második felének eleje. A közelmúltban az MSZMP Központi Bizottsága és a megyei pártbizottság is összegezte az első fél év gazdasági munkájának eredményeit, gondjait. Megyénkben a szakemberek, mondhatni, az egész lakosság fokozódó érdeklődéssel figyeli gazdaságunk helyzetének alakulását, a fejlődés kedvező és kedvezőtlen tendenciáit. Nem indokoltan kíváncsiság hajtja az embereket, amikor a közös tevékenységünkről szóló tájékoztatót olvassák, azt kérdeik: mi van a számok mögött? Nem az adatok helyességét vonják kétségbe, hanem a mélyebb összefüggésekre kíváncsiak.

Nem könnyű időszak van mögöttünk: 1982 első hat hónapjában a gazdálkodás megkezdését, az alapvetően kedvező belpolitikai feltételek mellett, a korábbi időszaknál nehezebb körülmények között valósítottuk meg. Bár a pártszervek és -szervezetek körültekintően törekedtek a megyei pártbizottság ez évi gazdaságpolitikai állásfoglalásában rögzített legfontosabb célok elérésének segítésére, nem sikerült minden területen valóra váltani terveinket.

Reálisan és őszintén, sem az eredményeket nem kisebbítve, sem a hibákat nem palástolva került mindez szóba a megyei pártbizottság ülésén. Erdemes kiemelni, hogy megyénk ipari termelése mintegy 3 százalékkal magasabb a bázisnál. De feltétlenül szólni kell arról is, hogy a szénhidrogén-bányászat teljesítménye nélkül a gazdaságpolitikai állásfoglalásban megjelölt növekedéstől elmaradt. Mivel az év elején sok gondot küszködték vállalataink, a második negyedévben a termelés kismértékű élénkítése nem volt elegendő ahhoz, hogy megszüntessük a lemaradásokat. Különösen sok problémát okozott az anyagellátás a gépiparban, s a munkaerőhiánya a könnyű- és élelmiszeriparban.

Az összképpel — mivel a követelményekhez mérünk — nem lehetünk elégedettek. Nem nőtt, hanem csökkent az exportáru termelése Csongrád megyében. A könnyű- és élelmiszeripari termékek piaci lehetőségei szűkültek a tőkésországokban. A megye gazdálkodóegységei közel 300 millió forint többletexportot vállaltak, ennyivel kívánták növelni a nem rubelelszámolású kivitel értékét. Kedvezően változó vállalati magatartás ellenére — mert a termékek piaci elhelyezése csak részben volt biztosított — nem teljesítettük ilyen irányú törekvéseinket.

Az építőipar termelési értéke is alacsonyabb volt a bázisnál, és nem érte el a tervezett. Nem volt megfelelő az építőmunka ütemessége, az új létesítmények építésénél szervezatlenség volt tapasztalható.

A mezőgazdaságban tavaly ősszel időben végezték el a vetéseket. A korábbinál nagyobb mennyiségű műtrágyát használtak fel, ez sem tudta ellensúlyozni azonban a kedvezőtlen téli és tavaszi időjárás, a májusi csapadékhiányt. Sáros, május és június hónapokban 25—26 ezer hektárnyi területen pusztított a jégverés. Most mégis elmondhatjuk, hogy a kalászos gabonák a kedvezőtlen időjárás ellenére nagyobb termést hoztak, közel 3—4 százalékkal magasabb a termésátlag az előző évinél. A kukorica megfelelő termést ígér. A szakemberek becslése szerint magasabb lesz a hektáronkénti átlagtermés, mint az elmúlt évben volt. A kertészeti ágazatok tevékenységét, a megtermelt áruk értékesítését nehezítette a tőkésipari lehetőségek szűkülése. A szőlőtermelésben rekord eredményre számítanak a gazdaságok. Az őszibarack hozama is kedvezőbben alakul, mint a korábbi években.

Az állattenyésztésben kedvező a termelési kedv. Ez biztosította és biztosítja a jövőben is a magas színvonal megtartását. Gyarapodott az állomány. A failágos hozamok növekedése eredményeként például a tejfelvásárlás 7,6 százalékkal nőtt. A vágósertés 2,1 százalékkal, a baromfi 49, a vágójuh termelése pedig 34 százalékkal emelkedett.

Nem lehet teljes a visszatekintés az elmúlt hat hónapra a közlekedési ágazat tevékenységének értékelése nélkül. A MÁV több árut szállított, mint az előző esztendő hasonló időszakában, a Volán viszont kevesebbet. A személyszállítás 3 százalékkal volt nagyobb. A helyi közlekedésben az új munkarenddel összefüggő kezdeti feszültségek csökkentek. Jelentős torlódást eredményezett a teherszállításban a hétvégi rakodások csökkentése. A különböző intézkedések és az érdekltséget ítvító kedvezmények még nem éreztetik hatásukat.

A kereskedelem, az időszakonként jelentkező erőteljes hullámvás ellenére is több mint 6 százalékkal növelte forgalmát. A vártnál jobban emelkedett a lakosság vásárlása élelmiszerekből. A javuló árukiállat ellenére a vegyipar-cikk-forgalom emelkedése nem érte el a tervezett. Igaz, hogy a kedvezményes vásárlási lehetőségek szűkülése is mérsékelte a keresletet. Az idegenforgalom kedvezőbb volt, mint korábban. Ez nem a határforalom növekedését jelenti, hanem azt, hogy haszárabbá vált az itt-tartózkodási idő. Például a vendégéjszakák száma 8,3 százalékkal emelkedett. A külföldiek pénzköltése pedig közel 19 százalékkal. Ehhez hozzájárult az is,

A megye gazdasági életének tárgyilagos elemző értékelése nemcsak a vállalatoknak, hanem az egyes embereknek is tanulságos. A feladatok teljesítése, de az egyes területeken jelentkező lemaradások is érintik, mert népjóléti céljainkat csak akkor valósíthatjuk meg, ha megeremtjük azok fedezetét. Az ötnapos munkahét bevezetésével összefüggő kezdeti bizonytalanság és feszültség megszűnt. A bérfejlesztésekkel kapcsolatos vállalati elgondolásokat nem mindenütt tudták megvalósítani, a vártnál kedvezőtlenebb gazdasági eredmények miatt. Az év elején végrehajtott 3—4 százalékos béremelésen túl további bérintézkedésre az első hat hónapban nem került sor.

A lakosság ellátása általában megfelelő volt. Kisebbség okozott az elsőtől kenyer magas aránya, a tej és tejtermékek választékának — szervezési okok miatti — csökkenése. A ruházati cikkek kínálatából, főként kereskedelmi szervezési problémák, valamint az import szállítók és egyes belföldi szállítók késlekedése miatt nem sikerült a korábbi ellátási színvonalat megőrizni. A vegyes iparcikkekben szűkült a hiánycikkek köre, de a kínálat továbbra sem volt problémamentes különböző vasárúrból, kötőelemekből, hőtárolós kályhák-ból stb.

A szolgáltatási igények kielégítését javította Szegeden az új AFIT-szerviz üzembe helyezése, s a többi között az is, hogy 14 újabb települést kapcsoltak be a textil-tisztítási szolgáltatásba. Több területen a lakossági igények és a gazdaságosabb üzemeltetés követelményeinek szem előtt tartásával módosították a nyitvatartási időt. Gyarapodott a kisiparosok száma. A tartós fogyasztási cikkek javításánál változatlanul gond a hiányos anyag- és alkatrészellátás.

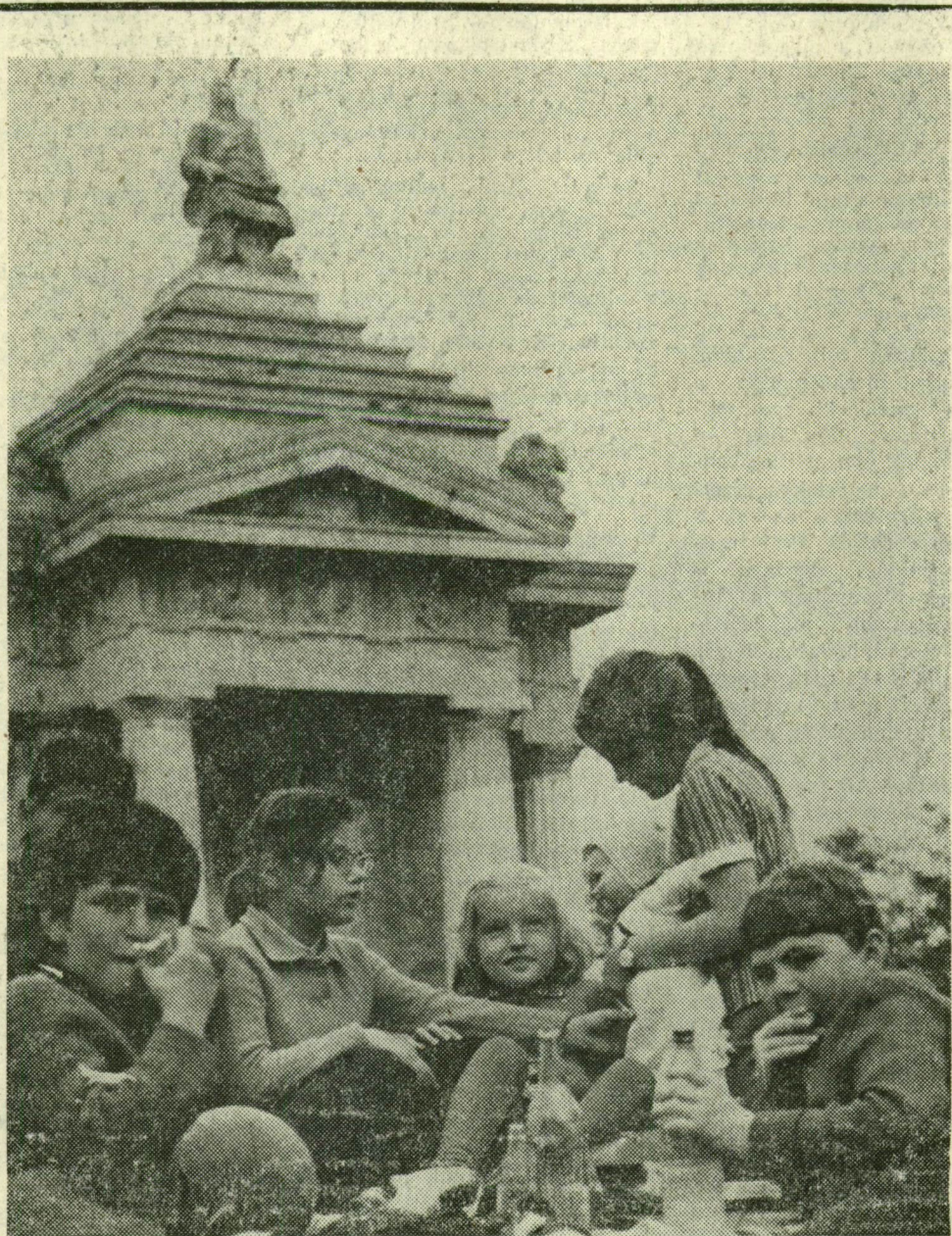
A gazdaságosság, a hatékonyság, általában a termelési feladatok megvalósítása a pártszervezetek, a politikai vezetők számára sem lehet egyszerűen gazdasági ügy. Politikai tennivalóként is számon kell tartani mindenütt a termelőmunkákban. Az eddigi tapasztalatok alapján már most megvan a lehetőség arra, hogy levonjunk néhány tanulságot és azokat felhasználva jobban megoldjuk a második félév feladatait. A sokféle tennivaló közül a megyei pártbizottság felhívja a figyelmet, hogy a külkereskedelmi egyensúly javításához való hozzájárulás fokozásának érdekében hatékonyabb piacutató munkával kell megszüntetnünk az exportáru-termelésben -értékesítésben meglévő elmaradást. Megkülönböztetett gondot kell fordítani a többlet exportvállalások teljesítésére és ehhez a vállalatok belüli ösztönzési rendszer kialakítására. Biztosítani a folyamatban levő beruházások határidőre történő befejezését. A vállalatok konkrét intézkedésekkel segítsék elő, hogy a jövedelmek a teljesítmények szerint differenciálódjanak.

Az eredményekről, s a helyi gondokról bizonyára sok szó esik üzemünkben a most következő hónapokban, a különböző tanácskozáson. A vezetők feladata figyelni az észrevételekre, az építő szándékú bírálatokra, javaslatokra. Az ő feladatuk elsősorban, hogy a dolgozók segítőkészségét és alkotni akarását az év hátralévő hónapjaiban a feladatok elvégzésének, a nehézségek leküzdésének szolgálatába állítsák.

Minden dolgozó felelősséget, ütemes munkája szükséges ahhoz, hogy megvalósítsuk a megyei pártbizottság ez évi gazdaságpolitikai állásfoglalásában megjelölt feladatokat. Ezért kap különösebb jelentőséget a második félévben az üzem- és munkaszervezés, amelynek segítségével takarékosabban lehet bánni a munkaerővel és a pénzzel: növelni lehet a termelékenységét, s mindezek együttes hatásaként realizálhatjuk a bérfejlesztési terveket, íavíthatjuk a dolgozók kereseti feltételeit.

A számvetés napjaiban most is felvetődik mindenütt a kérdés: hogyan tovább, milyen konkrét feladatok várnak ránk az előttünk álló hónapokban? A válasz egyszerű és ugyanaz, mint korábban volt: minden erőnkkel azon kell fáradozni, hogy teljesítsük a párt határozatait, amelyeket a gazdasággal összefüggésben hozott. A vállalati és a kisebb egységek feladatai teljesítésének titka sem lesz más, mint tegnap volt: a munka, a mindennapos, tisztességes, alapos munka. Mindnyáink szorgalmas tevékenysége, az íránvítás, a végrehajtás színtián.

A termelés, a gazdálkodás alakulása az összefüggés a termelőmunka eredményével és mindannyiunk életének alakulása között. Ez nem újkeletű felismerés a vállalati, a gazdasági életben. Ezért bízunk abban, hogy a Központi Bizottság június 23-i határozatának szellemében megyénk munkásságának, parasztságának, értelmiségének és ifjúságának növekvő aktivitásával teljesítjük ez évi feladatainkat.

Opusztaszer — Árpád-szobor